

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A világirodalom története II. Középkor és reneszánsz

Egyetemi tanév 2026/2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Világ- és összehasonlító irodalom mellékszak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	<i>A világirodalom története I. Középkor és reneszánsz</i>			A tantárgy kódja	LLT2204
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Farmati Anna				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Farmati Anna				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5. előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					18
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					18
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámával)					17
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					56
3.8. A félév összórászám					98
3.9. Kreditszám					4

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	Alapvető történelmi és komparatiztikai fogalmak ismerete, szövegértési és szövegértelmezési, ill. digitális kompetenciák

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Vetítési lehetőség (kép, hang), internetkapcsolat
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Vetítési lehetőség (kép, hang), internetkapcsolat, alkalmanként fénymásolatok, szakkönyvek elérhetősége

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP1	Interkulturális kompetenciával bír.
CP2	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét.
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit.
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket.
CT2	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatásban.
CT3	Információforrásokat használ.
CT5	Írásban közöl információt.
CT8	Képes az önreflexióra.

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP1	A hallgató felismeri és megérti a regionálisan, történetileg vagy kontextuálisan változó nyelvi, irodalmi és kulturális jelenségeket, amelyek a többnyelvűség vagy multikulturalitás eredményei. Ismeri az interkulturális jelenségek elméleteit, és mélyreható ismeretekkel rendelkezik azon ország(ok) kultúrájáról és társadalmáról, ahol a magyar nyelvet használják.	A hallgató elemzi és értelmezi a szóbeli vagy írásbeli kommunikáció explicit és implicit jelentéseit, felismeri a tudományos és irodalmi szövegek történeti, regionális meghatározottságait.
CP2	A hallgató szinkron és diakron módon tájékozódik a magyar vagy a világirodalom tanulmányozott korszakaiban	A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leír, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomom követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.
CP2	A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, valamint kultúr- és civilizációtörténeti ismereteke	A hallgató a megfelelő történelmi és kulturális kontextusba helyezi a magyar és a világirodalom a jelentős műveit és szerzőit.
CP3	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja az irodalomtudományi, irodalomelméleti, valamint kultúr- és civilizációtörténeti ismereteket. 2. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leír, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. 2. A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CT1	A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CT2	A hallgató érti és alkalmazza a kutatómódszertant, valamint a szakterületre vonatkozó akadémiai és szakmai etikai normákat.	A hallgató témavezetői irányítással kutatást végez, és konkrét adatok (irodalmi szövegek, nyelvi, irodalmi vagy kulturális információk) alapján elemzést készít.
CT3	1. A hallgató érti és alkalmazza a kutatómódszertant, valamint a szakterületre vonatkozó akadémiai és szakmai etikai normákat. 2. A hallgató jártas a digitális források és az információs technológiák használatában, érti és betartja azok elérésének és felhasználásának etikai szabályait. 3. A hallgató összefüggéseket teremt a magyar irodalom, a világirodalom, valamint az irodalmi irányzatok között; kritikai és komparatív vizsgálatokat végez.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leír, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. 2. A hallgató megfelelően tájékozódik a digitális környezetben, értékeli annak minőségét, etikusan és biztonságosan használja fel, valamint megfelelően hivatkozik a forrásokra. 3. A hallgató különböző irodalmi műnemekhez és műfajokhoz tartozó szövegeket értelmez és elemez.
CT5	A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CT8	A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató megérti az európai irodalom régi szövegeit magyar fordításban.
2. A hallgató ismeri a történeti és művelődéstörténeti kontextust, amelyben a szövegek születtek.
3. A hallgató ismeri a szakterminológiát és az alapvető szakirodalmat.
4. A hallgató tud tájékozódni a korszak irodalmi jelenségei között.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató középkori szövegeket értelmez, kommentál.
2. A hallgató használja a régi szövegek megértéséhez szükséges kézikönyveket és szakirodalmat.
3. A hallgató összefüggéseket teremt szövegek, jelenségek, területi irodalmak között.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. Bevezető előadás: az európai középkor, Kelet és Nyugat kultúrája, a bizánci irodalom. Szerzők: Palamasz Szent Gergely, Simon új Teológus; Apokrif irodalom. Digénisz Akritasz	Problémafelvetés és a hallgatók tájékozottságának, érdeklődési irányainak felmérése. Tájékozódás a térben és időben. Szemléltetés, magyarázat, összehasonlítás	Térképek, szövegek, antológiák használata.
2. Latin nyelvű irodalom „kettős kódja” Nyugaton a korai középkorban. Elméleti irodalma hét szabad művészet, a bibliai allegorézis. Szerzők: Alkuin, Orléans-i Theodulf, Beda Venerabilis	Előadás. Fogalomtisztázás, magyarázat; az előadásnak vannak interaktív mozzanatai.	Reprezentatív szövegek kiválasztása
3. Anyanyelvű irodalom: történelemkoncepciók és a történelem narratívumai: gesta, regényes gesta, hagiográfia-életrajz és királytükör (Roland-ének, Szent Grál-mondakör)	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár	A hallgatóknak ajánlatos legalább a soron következő primér anyag olvasmányélményének birtokában érkezniük az előadásra.
4. Mítoszok és allegóriák – a verses regény más változatai: Trisztán és Izolda, Rózsaregény(ek), A róka regénye	Előadás, elbeszélés. Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár.	
5. Trubadúrköltészet, udvari kultúra: a provanszál líra. Minnesang, Minnesänger – udvari kultúra germán területen; Walther von der Vogelweide.	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár	A szövegek szorosabb olvasására a szemináriumon kerül sor.
6. A szláv népek első irodalmi alkotásai: történetírás, hagiográfia (bolgár, orosz és cseh szövegek): Cirill és Metód (Konsztantin Preszlavszki): Előhang, Igor-ének, Boldog Magyar Mózes legendája, Szent Vencel legendája	Tájékozódás, szemléltetés. Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár	
7. Kolostori műveltség és irodalom (a német misztika szerzői, <i>via triplex</i>); egy kevésbé kanonikus misztikus könyv: <i>A Megnemismert Felhője</i>	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, megbeszélés, szövegkommentár, párhuzamok megfigyelése, következtetések.	
8. A keretes elbeszélés elhúzódó divatja: Boccaccio, Chaucer, Navarrai Margit, Mme de Gomez, Geoffroy Chaucer	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár, összehasonlítás	

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

9. Dante életműve mint középkori szintézis. Elméleti művei: kulcsok az <i>Isteni színjáték</i> hoz	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár	Két órára is szükség lehet, ebben az esetben az utolsó témák valamelyikét összevonjuk.
10. Újra az antik örökségről: a humanizmus és a reneszánsz dráma az itáliai városállamokban (Machiavelli: <i>Mandragóra</i>)	Fogalomtisztázás, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár, megbeszélés.	
11. Thomas More, Erasmus – és az igaz filológia tudománya, reform és „ortodoxia”	Fogalomtisztázás, magyarázat, szemléltetés. Megfigyeltetés, szövegelemzés	Összefüggések az európai erasmista mozgalommal.
12. François Rabelais és a reneszánsz szatíra	Fogalomtisztázás, elbeszélés, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár.	
13. Kora modern eposzváltozatok: Torquato Tasso, John Milton	Előadás, elbeszélés, magyarázat. Megfigyeltetés, szövegkommentár	Milton a szemináriumon kifejtve.
14. Sztoikus és platonikus hatások: a meditatív (metafizikus) költészet; John Donne; összegzés, kitekintés	Fogalomtisztázás, magyarázat, szövegértelmezés. Megfigyeltetés, szövegkommentár, megbeszélés	Az órára összeállított versgyűjtemény használata.
Könyvészet - Adamik Tamás: Latin irodalom a középkorban, 6-13 század I – III., A keresztény Európa születése, Kalligram, Pozsony, 2014 – 2022 - Arnold Angenendt: A kora középkor: a nyugati kereszténység 400-tól 900-ig, Bp., 2008. - Jacques Le Goff: <i>Omni medieval</i>, Iasi, 1999 - Jacques le Goff: Középkori hősök és csodák, Európa, Bp., 2012 - Adamik Tamás: Latin irodalom a középkorban, 6-13. század I – III., A keresztény Európa születése, Kalligram, Pozsony, 2014 – 2022 - Sz. Jónás Ilona: Sokszínű középkor: természet, társadalom, kultúra a középkori Európában, Bp., 2010. - Ann W. Astell: <i>The Song of Songs in the Middle Ages</i>, London, 1990. - Kurt Ruh: A nyugati misztika története, Bp., 2006. - Paul Zumthor: <i>Încercare de poetică medievală</i>, București., 1983. - Pál József: „Silány időből az örökkévalóba”: Az <i>Isteni színjáték</i> nyelvi és tipológiai szimbolizmusa, Szeged, 1997. - Jean Delumeau: <i>Reneszánsz</i>, Bp., 1997. - Mihail Bahtyin: François Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája, Bp., 2002. - Zink Stanesco: A középkori regény története az európai irodalomban, Palimpszeszt, 2000 További ajánlott bibliográfia az előadások prezentációinak a végén ill. a Teams-ben megosztva.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Ismerkedés, olvasmányok, követelmények megbeszélése, bevezetés a tanulmányozandó korszakok néhány	A hallgatók megismertetése a medievisztika és reneszánsz-kutatás diszciplináris sajátosságaival, problémafelvetéseivel. A	

sajátosságába. Rövid szövegelemzés tanári vezetéssel.	szemináriumsorozat célja, hogy segítse a „nyelvtanulást”: a maitól eltérő alkotás- és gondolkodásmód, nyelv- és motívumhasználat megértését, alakítsa a róla való szakszerű beszédkésztséget.	
2. Az európai népek első szövegemlékei. Nyelvek, kultúrák, műfajok.	Tájékozódás a középkori Európa irodalmi között. Projekt.	
3. Szent Ágoston, <i>Vallomások</i> . Egy megtéréstörténet kulturális és esztétik történeti hátterei	Annak a narrációnak nyomkövetése, ahogyan az antik hagyományokon sajátosan keresztény értékrendű irodalom alakul. Arra vállalkozó hallgató vitaindítót tart és megszervezi a csoport munkáját (feladatlapok).	
4. A <i>fin'amor</i> poétikája a trubadúrköltészetben – verselemző szeminárium	(A szövegeket és értelmezési szempontokat a csoporttal közösen választjuk ki)	
5. Shakespeare szonettjei – verselemző szeminárium vagy egy választott dráma elemzése	(A szövegeket és értelmezési szempontokat a csoporttal közösen választjuk ki)	
6. Létértelmezés és politikai allegória: Milton, <i>Az elveszett paradicsom</i>	Kiselőadás, szövegértelmezés, vita	
7. Montaigne és az esszé. A szemlélődő szkeptikus filozófiája és sajátos műfaja	Tematikus szövegek kiválogatása Szövegmagyarázatok, elemzések Párhuzamok: Descartes és Montaigne szövegeinek összevetése.	
Könyvészet 1. Peter Brown: Az európai kereszténység kialakulása: 200–1000, Bp., 1999. 2. Peter Brown: Szent Ágoston élete, Bp., 2003. 3. Klaniczay Gábor: Európa ezer éve I-II, Bp. Osiris, 2004 4. Szabics Imre: A trubadúrok költészete, Bp., 1995. Szabics Imre: Platonizmus és trubadúrköltészet = Hommages à Kulin Katalin, szerk. Halász Katalin, Bp., 1997, 248–262. 5. Ittész Gábor és Péti Miklós: „Milton Trough The Centuries” Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary 6. Bradbrook, M.C. Shakespeare. The Poet in his World. London: Weidenfeld and Nicolson, 1978 7. Péti Miklós: „Mosolygott minden”: az antik nevetés visszhangjai Milton <i>Elveszett Paradicsom</i>ában: http://etal.hu/kotetek/antik-nevetes-2015/peti-mosolygott-minden/ (2023.03.24.) 8. Hörcher Ferenc: Az én tükröi Montaigne esszéiben és Rembrandt saját kezű arcképein = Perspektíva és érzékelés a kora újkorban. Észlelet . Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 217-242		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban. A kijelölt szövegek ismerete.	Vizsga	46 %
	A megadott vizsgafeladatra koncentráció. Az érvelés logikája.	Vizsga	20%
9.5 Szeminárium/ Labor	A vitaindító, a beszélgetés moderálásának és a szemináriumi tematika kifejtésének értékelése,	Felkészültség szakirodalom alapján, az aktív részvétel, az önálló véleményformálás és érvelésmód.	14 %
	Olvasónapló vezetése megadott szempontok szerint.	A kiválasztott szöveg értelmezésének relevanciája, problémaérzékenység, eredetiség, pontos és érthető fogalmazásmód, adekvát fogalomhasználat, helyesírás.	20%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- A vizsga tételeinek 50 százalékos teljesítése (alapvető tárgyi ismeretek és specifikus szövegelemzési készségek) - A kötelező szakirodalom elolvasása; Tíz primér szövegről készült jegyzet bemutatása - Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett) - a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartása			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶ (Ki kell törölni azokat az ikonokat, amelyek nem vonatkoznak a tárgyra.)

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								Nem alkalmazható

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

2026.4.9

Farmati Anna

Farmati Anna

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.